

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Milana Podhrázkého a soudců Mgr. Jitky Zavřelové a Mgr. Ing. Petra Šuránka v právní věci **žalobce: Ing. T. M.**, proti **žalovanému: Státní pozemkový úřad**, se sídlem Husinecká 1024/11a, 130 00 Praha 3, za účasti osob zúčastněných na řízení: 1) Dipl. Ing. J.C.M. zastoupený Mgr. Liborem Kaslem, LL.M., advokátem se sídlem Palackého 1, 110 00 Praha 1, 2) K.C.M., zastoupená JUDr. Tomášem Nahodilem, advokátem se sídlem Slezská 36, 120 000 Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí Ministerstva zemědělství, Ústředního pozemkového úřadu, ze dne 28. 3. 2012, čj. 35579/2012-MZE-13312, sp. zn. 19PV14128/2012-13302,

t a k t o :

- I.** Rozhodnutí Ministerstva zemědělství, Ústředního pozemkového úřadu, ze dne 28. 3. 2012, čj. 35579/2012-MZE-13312, sp. zn. 19PV14128/2012-13302, a usnesení Ministerstva zemědělství, Pozemkového úřadu Příbram, ze dne 13. 2. 2012, čj. 2695/92, R VI 5/2012,
se zrušují a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II.** Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradu nákladů částku ve výši 3.000 Kč, a to do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III.** Osoby zúčastněné na řízení **nemají právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou podanou dne 7. 5. 2012 u Městského soudu v Praze domáhá zrušení shora označeného rozhodnutí Ministerstva zemědělství, Ústředního pozemkového úřadu (dále též „odvolací správní orgán“ či „Ministerstvo zemědělství“), kterým uvedené ministerstvo zamítlo odvolání žalobce proti rozhodnutí Ministerstva zemědělství, Pozemkového úřadu Příbram (dále též „správní orgán I. stupně“ či „pozemkový úřad“) ze dne 13. 2. 2012, čj. 2695/92, R VI 5/2012, a toto rozhodnutí potvrdilo. Rozhodnutím správního orgánu I. stupně, jehož zrušení se žalobce taktéž domáhá, bylo žalobci odepřeno právo nahlížet do restitučního spisu vedeného pod čj. 2695/92, 3834/92, 4153/92, 4158/92, oprávněných osob Dipl. Ing. J. C.M. a K. C.M. (osoby zúčastněné na řízení o podané žalobě).

Jak žalobce předně připomněl, dne 26. 7. 2008 požádal správní orgán I. stupně o umožnění nahlédnutí do uvedeného restitučního spisu. S ohledem na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 11. 2011, sp. zn. 11 A 143/2010 (kasační stížnost proti tomuto rozsudku Nejvyšší správní soud zamítl), Ministerstvo zemědělství původní rozhodnutí správního orgánu I. stupně zrušilo a zavázalo tento správní orgán znovu posoudit, zda není naplněn § 38 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“). Správní orgán I. stupně opětovně svým rozhodnutím odepřel žalobci právo do restitučního spisu nahlédnout. Žalobce společně s manželkou koupil v roce 2003 pozemek parc. č. 1437/22 v k. ú. Dobříš od Ing. K., který tento pozemek získal v roce 2002 od města Dobříš. V roce 2006 vydal správní orgán I. stupně rozhodnutí, na jehož základě určil za vlastníky předmětného pozemku osoby zúčastněné. Žalobce, který s manželkou nebyl účastníkem restitučního řízení, postupně pozemkovému úřadu předkládal důkazy prokazující neoprávněnost restitučního nároku osob zúčastněných, přičemž od roku 2008 vede řadu soudních sporů, aby se mohl uvedeného pozemku domoci zpět. Tyto spory jsou vedeny jednak v linii řízení ve věci odstranění duplicitního vlastnictví (určovací žaloba podaná osobami zúčastněnými na řízení), jednak v linii řízení dle části páté občanského soudního řádu (zrušení rozhodnutí pozemkového úřadu), a vedle toho je též samostatně vedeno řízení o vyslovení nicotnosti uvedeného rozhodnutí správního orgánu. Aby byl žalobce v těchto sporech úspěšný, musí mít k dispozici doklady prokazující neoprávněnost restituce. Tyto doklady jsou podle názoru žalobce v restitučním spisu, nicméně Ministerstvo zemědělství i správní orgán I. stupně se úporně brání, aby žalobce tyto další doklady neobjevil a nezpochybnil tak restituci. Svůj právní zájem žalobce správnímu orgánu I. stupně doložil, ten to však za prokázaný zájem nepovažoval a právní zájem žalobce shledal v příkrém rozporu s právním zájmem restituentů.

Žalobce se pak v rámci žaloby dále vyjadřuje k jednotlivým důvodům, pro které Ministerstvo zemědělství zamítlo jeho odvolání proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně. To, že správnímu orgánu I. stupně nebylo nic známo o soudních řízeních vedených žalobcem, nebyl o nich informován a požádán o vyjádření a předložení důkazů, považuje žalobce za zcela irelevantní. Soudy nemají povinnost informovat pozemkový úřad o vedených řízeních. V žádosti o nahlédnutí do spisu žalobce všechna soudní řízení uvedl a bylo povinností pozemkového úřadu pouze prověřit, zda jsou tato řízení skutečně vedena a nikoliv se vyjadřovat ke strategii žalobce a či dokonce předjímat rozhodnutí soudu. K tomu, že žalobce neprokázal svůj právní zájem, neboť již nashromáždil dostatek důkazů, které dle jeho tvrzení prokazují neoprávněnost předmětné restituce, žalobce uvádí, že toto považuje za vrchol ignorace a povýšenosti ze strany odvolacího správního orgánu. Připouští, že již má dost důkazů, stále je to ale málo na to, aby byl úspěšný před soudy. Uvádí-li odvolací správní orgán, že při umožnění nahlédnutí do restitučního spisu by bylo porušeno právo na ochranu soukromého a rodinného života oprávněných osob, protože při rozsáhlosti spisového materiálu a specifiky restitučního řízení nelze zajistit, aby byly ze spisu příslušné listiny

vyňaty, žalobce uvedl, že se nebrání tomu, aby dokumenty z restitučního spisu mající osobní charakter byly vyňaty (samozřejmě po řádné evidenci s uvedením důvodů, proč byl daný dokument vyňat). Žalobce uvádí, že § 38 odst. 2 správního řádu je svým způsobem další z „informačních zákonů“ a je na správním úřadu, aby provedl test „vážení“, zda dát přednost právu na informace či ochraně osobních údajů. Správní úřad žádný takový test proporcionality neprovedl. Kvůli několika dokumentům (v řádu jednotek, maximálně desítek listů) nelze žalobci zamítnout žádost o nahlédnutí do celého restitučního spisu. Rozsáhlost restitučního spisu považuje žalobce pouze za technický problém, přičemž uvedenou argumentaci považuje za účelovou. Pozemkový úřad žalobci potvrdil, že nevydal žádné jiné rozhodnutí o odmítnutí nahlížení do správního spisu, neboť tam nahlíželi pouze účastníci. Z další informace pozemkového úřadu pak plyne, že do daného spisu mohlo nahlížet 50 subjektů (za některé i více osob), z čehož žalobce činí závěr, že to mohly být stovky lidí. V této souvislosti klade otázku, jaký je rozdíl mezi ním a povinnými osobami. Žalobce i povinné osoby vlastnily nemovitosti, které byly posléze převedeny do majetku osob zúčastněných. Žalobce i povinné osoby byly katastrálními vlastníky, povinné osoby měly právo do spisu nahlížet, žalobce však nikoliv. Jedná se tedy jednoznačně o porušení principu rovnosti. K argumentaci napadeného rozhodnutí, že žalobce na rozdíl od povinných osob nebyl účastníkem řízení, žalobce dodal, že o tom, kdo je či není účastníkem, opět rozhodoval pozemkový úřad. Odvolací správní orgán se dále ani nevypořádal s eventualitou, kdy sám pozemkový úřad žádal o stanovení přesných podmínek pro dodržení § 38 odst. 6 správního řádu, tedy určení, které dokumenty jsou ze spisu z důvodu zajištění povinnosti mlčenlivosti vyloučeny a které nikoliv. Odvolací správní orgán shledal problematickým i žalobcem tvrzený veřejný zájem spočívající v tom, že prokázáním neoprávněnosti předmětné restituce ušetří státu miliardy korun, s tím, že o oprávněnosti restitučního nároku rozhodovaly v minulosti soudy. K tomu žalobce mimo jiné uvádí, že důvodem k nahlédnutí do správního spisu může být dle právní literatury i právo novináře informovat veřejnost. Podle žalobce se však v dnešní době může veřejně jako novinář vyjadřovat každý. Každý občan ČR má právo vyjadřovat se k veřejným věcem a poukazovat na nepravosti těch, kdo tuto zemi řídí a ovládají. Žalobce odůvodňuje nahlédnutí do spisu i „jiným vážným důvodem“, a to nalezením dalších dokladů o neoprávněnosti restituce rodiny osob zúčastněných na řízení, předání těchto důkazů Policii ČR, aby se už konečně přestala „tunelovat“ Česká republika.

Žalobce současně upozornil na to, že v průběhu správního řízení namítal podjatost pracovníků Ministerstva zemědělství JUDr. M., JUDr. K. a Ing. V.. S odkazem na § 14 správního řádu poukazuje na to, že pro vyslovení podjatosti nemusí existovat její přímé prokázání. Pro vyloučení konkrétní osoby zcela postačí prosté a doložitelné pochybnosti o její nepodjatosti ve vztahu k výsledku řízení pro její faktický poměr k věci samé či účastníkům řízení. Pochybnosti o podjatosti jsou podle žalobce snadno doložitelné a přezkoumatelné. Žalobce doložil doklady prokazující pochybení v rámci restitučního řízení a nezákonnost předmětné restituce. Pracovníci žalovaného dělali vše pro to, aby ve věci nemohl meritorně rozhodnout soud. Podjatost a zájem „na zametení restituční kauzy pod koberec“ došla tak daleko, že Ministerstvo zemědělství v roce 2008 vypsalo veřejnou zakázku „na utlumení korespondence“ se žalobcem s cenou 2 mil. Kč, přičemž tuto veřejnou zakázku podepsal Ing. V.. Pracovníci Ministerstva zemědělství byli v dané věci povinni podávat vysvětlení na Policii ČR a státním zastupitelství, někdy dokonce za přítomnosti advokáta, což by podle žalobce nečinili, kdyby byla restituce „čistá“. Jako další důkaz podjatosti uvádí, že žalobou napadené rozhodnutí mu bylo doručeno až dne 4. 5. 2012, přestože vydáno bylo již 28. 3. 2012. To že žalobce podává tuto žalobu, je jen dalším důsledkem podjatosti Ministerstva zemědělství. Účelové důvody mají pouze oddálit, aby se žalobce do restitučního spisu nepodíval. Závěrem zdůraznil, že jeho právní zájem na nahlédnutí do restitučního spisu i

nadále trvá a dodal, aby soud, pokud žalobě vyhoví, v rámci rozsudku přikázal žalovanému umožnit žalobci nahlížet do předmětného restitučního spisu s tím, že žalobce má právo činit si z něj výpisy či fotokopie.

V doplnění žaloby doručeném Městskému soudu v Praze dne 4. 7. 2012 žalobce upozornil soud na to, jak si odvolací správní orgán představuje ochranu soukromého a rodinného života rodiny C-M. V rámci soudního řízení o návrhu žalobce na vyslovení nicotnosti rozhodnutí pozemkového úřadu o vydání předmětné nemovitosti osobám zúčastněným na řízení vyloučil z nahlížení více než dvě třetiny správního spisu a to včetně částí, které nelze z nahlížení vyloučit, neboť je možno získat je prostřednictvím zákona o svobodném přístupu k informacím, z katastru nemovitostí či z příslušného archivu. Jak žalobce dodal, součástí uvedeného správního spisu je též usnesení Krajského soudu v Praze čj. 28 Co 151/2011-544, čímž se jednoznačně prokazuje, že žalovaný věděl o souběžně vedených sporech žalobce, a že žalobce tedy měl legitimní zájem na nahlédnutí do správního spisu.

V dalším doplnění k žalobě ze dne 17. 7. 2012 žalobce upozornil soud na to, že jeho podněty týkající uvedeného restitučního řízení Ministerstvo zemědělství zakládalo do restitučního spisu, takže zástupce rodiny C.-M. má průběžně možnost sledovat iniciativu žalobce a číst všechny podněty žalobce o neoprávněnosti této restituce. Z toho tedy plyne, že žalobce je buď účastníkem restitučního řízení (jsou-li do příslušného spisu jeho podněty zakládány), nebo Ministerstvo zemědělství postupuje vůči žalobci naprosto podjatě a porušuje princip rovnosti v řízení před správním orgánem.

Ministerstvo zemědělství ve svém vyjádření k žalobě připomnělo, že v odvolacím řízení posuzovalo, zda správní orgán I. stupně, který odepřel žalobci nahlížet do uvedeného restitučního spisu, postupoval v souladu se zákonem, když neshledal v případě žalobce naplnění § 38 odst. 2 správního řádu a nevyhověl mu ani podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Ministerstvo napadené rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdilo, neboť neshledalo prokázání právního zájmu či jiného vážného důvodu pro umožnění nahlížení do restitučního spisu za podmínky, že tím nebude porušeno právo některého z účastníků nebo veřejný zájem. S ohledem na specifika restitučního řízení, při kterém jsou ve správním spise shromažďovány doklady obsahující osobní, citlivé a majetkové údaje oprávněných osob, by při umožnění nahlížení do tohoto spisu bylo porušeno právo na ochranu soukromého a rodinného života oprávněných osob dle § 11 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, a právo na ochranu jejich osobních údajů dle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Ministerstvo zemědělství dále uvedlo, že o oprávněnosti předmětného restitučního nároku rozhodly nejen správní orgány, ale i soudy všech stupňů, přičemž ji zpochybňuje pouze žalobce a jeho manželka, a to nepochybně z důvodu osobního zájmu na vlastnictví pozemku získaného v rozporu s § 5 odst. 3 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnického vztahu k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále též zákon „č. 229/1991 Sb.“). Důvodem pozbytí vlastnictví k uvedenému pozemku nebyla oprávněnost či neoprávněnost restituce, ale nabytí pozemku v rozporu se zákonem. Veřejným zájmem je zajištění stability právních vztahů a nikoliv jejich zpochybňování, a proto Ministerstvo zemědělství navrhl, aby soud žalobu zamítl.

V replice k vyjádření Ministerstva zemědělství žalobce uvedl, že kategoricky odmítá argumentaci týkající se specifík restitučního řízení a připomněl, že do předmětného spisu může nahlížet minimálně 50 subjektů, z jejichž strany nebyl na rozdíl od žalobce v minulosti řádně hájen jejich majetek. Uvedená argumentace je čistě zástupná a naprosto účelová. Žalobce upozorňuje, že ne všichni pracovníci odvolacího správního orgánu nejsou (nebyli) bezúhonní, přičemž uvedený správní orgán se obává skandálu, který by vypukl, pokud by soudy daly žalobci za pravdu v tom, že restituce byla nezákonná. Žalobce upozornil, že zde nejde o ochranu osobních či majetkových poměrů osob zúčastněných na řízení, ale o krytí pochybení zaměstnanců ministerstva. Upozornil současně na pochybení správních orgánů i soudů v dané restituční věci.

Osoba zúčastněná na řízení ad 2) se k podané žalobě vyjádřila tak, že napadené rozhodnutí žalovaného považuje za věcně i právně správné, neboť podle ní na nahlédnutí do předmětného správního spisu nemůže mít žádný z manželů M. právní zájem již nejméně od právní moci rozhodnutí o podané určovací žalobě, neboť dnem právní moci rozhodnutí o této žalobě bylo s účinkem *ex tunc* na jisto postaveno, že manželé M. vlastnické právo k předmětnému pozemku nikdy nenabyli. Přesto však delší dobu usilují prostředky správního soudnictví o faktické vlomení do pravomocně skončeného restitučního řízení. Podaná žaloba postrádá smysl, neboť žalobce, nebyl, neměl a ani nemohl být účastníkem předmětného restitučního řízení. Navrhl proto, aby soud podanou žalobu zamítl a žalobce zavázal k úhradě nákladů řízení.

Osoba zúčastněná na řízení ad 1) ve svém stanovisku k žalobě (doručenému soudu až v rámci omluvy z nařízeného jednání) uvádí, že žalobce nevede ohledně dotčeného pozemku žádné řízení o určení vlastnického práva, případně odstranění duplicitního vlastnictví. Soudní spory již byly pravomocně rozhodnuty v neprospěch žalobce. Žalobce také nevede ohledně dotčeného pozemku žádné řízení dle části páté občanského soudního řádu, i tento soudní spor byl již pravomocně rozhodnut v neprospěch žalobce. Skutečnost, že žalobce podal zcela neopodstatněnou žalobu ve věci nicotnosti rozhodnutí pozemkového úřadu, nemůže zakládat jeho právní zájem či jiný právní důvod, přičemž osoba zúčastněná v této souvislosti odkázala na odůvodnění usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 12. 2011, sp. zn. II. ÚS 1680/11. Závěrem též upozornila na to, že žalobce svůj právní zájem dovozuje z titulu vlastnického práva k pozemku parc. č. 1437/22 v k. ú. Dobříš. Otázka vlastnictví žalobce k tomuto pozemku však již byla soudy pravomocně vyřešena v neprospěch žalobce, přičemž žalobce dotčený pozemek nikdy nevlastnil.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 11. 9. 2012, čj. 6 A 67/2012-66, věc postoupil místně příslušnému Krajskému soudu v Praze.

Krajský soud v Praze usnesením ze dne 18. 6. 2013, čj. 46 A 52/2012-133, zamítl návrh žalobce na vydání rozhodnutí, kterým by soud vyslovil, že Dipl. Ing. J. C.-M. a Kristina C.-M. nejsou v dané věci osobami zúčastněnými na řízení.

Při jednání u soudu žalobce nad rámec svých písemných podání zdůraznil, že na veřejném projednání dané věci trval proto, že považuje rozhodnutí Ministerstva zemědělství za nepřezkoumatelné a chtěl zamezit opakování situace, kdy soud tuto nepřezkoumatelnost shledá, ale pouze věc vrátí žalovanému k dalšímu řízení. Žalobce trvá na tom, aby výrok

rozhodnutí soudu zněl tak, že se žalovanému přikazuje umožnit žalobci do předmětného spisu nahlédnout. Žalovaný se s námitkami žalobce vůbec nevypořádal a to především v tom ohledu, kdy žalobce nic nenamítá proti ochraně osobních a soukromých údajů osob zúčastněných spočívající v odůvodněném vyjmutí některých listin z předmětného spisu. K vyjádření osob zúčastněných pak žalobce dodal, že v současnosti je vedeno u Nejvyššího soudu řízení ve věci dvou jeho dovolání proti rozhodnutím Krajského soudu v Praze vydaným senátem 28 Co. Jeho právní zájem na nahlédnutí do daného správního spisu tedy i nadále trvá. U Krajského soudu v Praze je pod sp. zn. 46 A 57/2012 dále vedeno řízení o návrhu žalobce na vyslovení nicotnosti rozhodnutí pozemkového úřadu ve věci vydání předmětného pozemku. Žalobce pak závěrem vznesl celkem pět návrhů. Za prvé v případě, že by soud ve věci upřednostnil právo na ochranu osobních a majetkových práv osob zúčastněných před právem žalobce do spisu nahlédnout, navrhl řízení přerušit a podat Ústavnímu soudu návrh na zrušení ustanovení § 38 odst. 2 správního řádu v části „*právo některých z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob*“. Podle žalobce je toto ustanovení v kolizi se zákonnou úpravou ochrany osobních údajů. Pro případ, že žalobě bude vyhověno, žalobce dále navrhuje, aby soud žalovanému přikázal umožnit mu do restitučního spisu nahlédnout bezvýhradně, jak to umožnil 50 subjektům v rámci restitučního řízení. Žalobce též navrhl, aby byla zrušena rozhodnutí obou stupňů a žalovanému přikázáno umožnit žalobci do spisu nahlédnout s tím, že v případě vyjmutí listin s údaji o osobních či majetkových poměrech osob zúčastněných je třeba učinit protokol s uvedením důvodů vyjmutí příslušné listiny. Pro případ úspěchu ve věci požádal o přiznání nákladů řízení ve výši uhrazeného soudního poplatku. Nebude-li ve věci úspěšný, má za to, že by soud v případě rozhodnutí o nákladech řízení měl postupovat podle § 60 odst. 7 s . ř. s. Ve vztahu k osobám zúčastněným závěrem uvedl, že jejich možnost účastnit se tohoto řízení je ve vztahu k němu diskriminační. Osoby zúčastněné se tohoto řízení u soudu účastnit mohly, žalobce s manželkou však jako účastník restitučního řízení vystupovat nemohl.

Žalovaný se z jednání stejně tak jako „*ze všech dalších jednání, které budou v souvislosti s uvedenou věcí soudem nařízena*“ omluvil. Odkázal na své písemné vyjádření k žalobě a navrhl zamítnutí žaloby.

Před samotným posouzením žaloby soud uvádí, že s ohledem na nabytí účinnosti zákona č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů, již jako se žalovaným nejedná s Ministerstvem zemědělství ale se Státním pozemkovým úřadem, neboť v souladu s § 22 odst. 6 citovaného zákona závazky a pohledávky státu, jakož i práva a povinnosti vyplývající z jiných právních předpisů, které souvisejí s činností pozemkových úřadů a Ústředního pozemkového úřadu, plní a vykonává počínaje dnem nabytí účinnosti tohoto zákona Státní pozemkový úřad.

Z předloženého správního spisu zjistil soud následující relevantní skutečnosti:

Žalobce podal dne 17. 6. 2008 u Pozemkového úřadu v Příbrami žádost o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „zákon č. 106/1999 Sb.“), ve které žádal o „zaslání všech dokladů“, které měly vliv na rozhodovací činnost při vydání nemovitostí v rámci restitučního nároku rodině C.—M.. Tuto žádost rozhodnutím ze dne 27. 6. 2008, čj. 870/08, R IV 4/08, správní orgán I. stupně odmítl. Žalobce dne 12. 8. 2008 doručil Pozemkovému úřadu Příbram další žádost (ze dne 26. 7. 2008) o poskytnutí informace spočívající v tom, kde se nachází (ve kterém státním archivu, fondu, svazku) jím označené dokumenty, požádal o jejich zaslání a současně v rámci této žádosti dodal, že „*pokud by jste snad měli ... problém mně tyto dokumenty zaslat, pak prosím*

o informaci, zda mi umožníte nahlédnout do Vašeho spisu, kde tyto dokumenty máte“, s tím že jako důvod své žádosti uvedl, že „vede restituční spor s rodinou C.-M.o pozemek parc. č. 1437/22 a výše citované rozhodnutí je právě rozhodnutí, na jehož základě jste mi pozemek odebrali. Proto mám silný právní zájem prověřit všechny skutečnosti a okolnosti ohledně této restituce“.

Pozemkový úřad usnesením ze dne 22. 9. 2008, čj. 2695/92, R VI 10/08, odepřel žalobci právo nahlédnout do restitučního spisu vedeného pod sp. zn. 2695/92. 3834/92, 4153/92, 4158/92 oprávněných osob Ing. J.C-M a K. C. – M., a dodal, že rozhodnutím čj. 1199/08, R VII/08 ze dne 13. 8. 2008 již odmítl poskytnutí informací ze stejných důvodů, neboť se jednalo o stejné požadované informace. Ministerstvo zemědělství rozhodnutím ze dne 24. 11. 2008, čj. 37704/08-13300, odvolání žalobce zamítlo a napadené usnesení správního orgánu I. stupně potvrdilo. Toto rozhodnutí Ministerstva zemědělství napadl žalobce žalobou u Městského soudu v Praze, který napadené rozhodnutí ministerstva rozsudkem ze dne 30. 11. 2010, čj. 11 A 143/2010-136, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Vyšel přitom především z toho, že z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že správní orgány obou stupňů se žádostí žalobce ze dne 17. 6. 2008 zabývaly výlučně z hlediska aplikace § 38 správního řádu ohledně splnění stanovených podmínek pro umožnění nahlédnutí do spisu. Přestože žalobce v žádosti jednoznačně poukázal na zákon o svobodném přístupu k informacím, správní orgány se nezabývaly otázkou, zda jsou v daném případě splněny tímto zákonem stanovené předpoklady pro to, aby žádosti nebylo vyhověno a požadované informace v podobě zcela konkrétně a určitě označených listin nebyly poskytnuty. Kasační stížnost podanou proti tomuto rozsudku Ministerstvem zemědělství Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 14. 11. 2011, čj. 5 As 35/2011-86, zamítl.

Na základě zrušení svého předchozího rozhodnutí soudem Ministerstvo zemědělství rozhodnutím ze dne 7. 1. 2012, čj. 228752/2011-MZE-13302, zrušilo rozhodnutí Pozemkového úřadu Příbram ze dne 22. 9. 2008, čj. 2695/92, R VI 10/08, a věc mu vrátilo k dalšímu řízení. Jak mimo jiné plyne z odůvodnění tohoto rozhodnutí, „v dalším řízení v souladu s právním názorem vyjádřeným v rozsudku městského soudu posoudí pozemkový úřad otázku nahlížení do správního spisu i z hlediska právní úpravy dané zákonem č.106/1999 Sb. (...). Pozemkový úřad rovněž znovu posoudí, zda není naplněno ustanovení § 38 odst. 2 správního řádu. V této souvislosti ÚPÚ upozorňuje na závazný právní názor vyslovený Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 14. 11. 2011, čj. 5 As 35/2011, že neprovedení důkazu soudem v občanskoprávním sporu neznamená ještě samo o sobě, že takový důkaz nemůže být relevantní pro jiné řízení.“

Usnesením Pozemkového úřadu Příbram, ze dne 13. 2. 2012, čj. 2695/92, R VI 5/2012, bylo žalobci opětovně podle § 38 odst. 5 správního řádu odepřeno právo nahlížet do shora uvedeného restitučního spisu. Jak se z odůvodnění tohoto usnesení mimo jiné podává, „Ing. M. svůj právní zájem doložil soudním sporem s rodinou C.-M. ... pozemkový úřad soudní spor však za prokázaný zájem nepovažuje, naopak právní zájem Ing. M. je v přímém rozporu s právním zájmem restituentů.“ Jak dodal, uvedené soudní řízení již navíc bylo pravomocně skončeno. Argumentoval dále tím, že ve správním spise je založena řada osobních dokumentů, přičemž nahlédnutím do těchto dokumentů osobou, která nemá uloženou zákonnou povinnost mlčenlivosti, mohlo být porušeno právo na ochranu osobnosti restituentů. Jak z uvedeného rozhodnutí dále plyne, správní orgán I. stupně v něm „vyhodnotil

i tu skutečnost, že podle zák. 106/1999 Sb. byla Ing. C. M. poskytnuta řada informací z restitučního spisu ... od r. 2008 do vydání tohoto rozhodnutí se jedná o 56 poskytnutých informací.“ S odkazem na dopis Úřadu pro ochranu osobních údajů ze dne 1. 10. 2009 má pak správní orgán I. stupně za to, že zajistit ochranu osobních údajů lze pouze postupem podle zákona č. 106/1999 Sb., ne však při nahlížení do správního spisu dle § 38 odst. 2 správního řádu. Jak přitom ze správního spisu plyne, na Úřad pro ochranu osobních údajů se Pozemkový úřad Příbram obrátil dne 21. 9. 2009 se žádostí o stanovisko, jaké údaje lze poskytnout žadateli podle zákona č. 106/1999 Sb. v případě, že předmětem žádosti je rozhodnutí vydané v rámci správního řízení dle zákona č. 229/1991 Sb.

Proti usnesení Pozemkového úřadu ze dne 13. 2. 2012 podal žalobce dne 17. 2. 2012 odvolání, v němž vedle kritiky úředních osob zabývajících se jeho věcí a shrnutím jejího dosavadního průběhu připomněl, že odůvodnění napadeného rozhodnutí je téměř identické jako v případě rozhodnutí již zrušeného. S odkazem na § 38 odst. 2 správního řádu má za to, že mu mělo být nahlédnutí do spisu umožněno. Připustil, že řízení ve věci vedené u Okresního soudu v Příbrami pod sp. zn. 14 C 53/2008 již bylo skončeno, což však neplatilo v době, kdy o nahlédnutí do spisu žádal. Jak dodal, v době podání odvolání probíhají ve věci dané restituce spory u Okresního soudu v Příbrami pod sp. zn. 10 C 230/2011 a 14 C 23/2011, u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. Konf. 53/2011, u Ústavního soudu pod sp. zn. I. ÚS 60/12 a u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 28 Co 151/2011. K podanému odvolání ve vztahu k výše označeným soudním řízením mimo jiné připojil výpisy z aplikace infoSoud, kopii poučení o složení senátu v řízení vedeném u Ústavního soudu a informaci o běžícím řízení z webových stránek Nejvyššího správního soudu. V doplnění odvolání ze dne 20. 2. 2012 pak zdůraznil, že nežádá více, než aby mu bylo umožněno nahlédnout do předmětného spisu, neboť doložil právní zájem (vede řadu soudních sporů) či jiný vážný zájem (napravuje podvodné jednání některých úředníků Ministerstva zemědělství).

Ze správního spisu sice tato skutečnost nevyplyvá, nicméně z příloh doložených žalobcem plyne, že odvolání žalobce bylo v části dle svého obsahu vyhodnoceno též jako námitka podjatosti vůči zaměstnancům Ministerstva zemědělství JUDr. L. M., JUDr. A. K. a Ing. J. V. MBA. Ministerstvo zemědělství rozhodnutími ze dne 28. 3. 2012, čj. 56887/2012-MZE-13312, čj. 54727/2012-MZE-13312 a čj. 56651/2012-MZE-13312, rozhodlo, že uvedené osoby nejsou vyloučeny z projednávání a rozhodování ve věci odvolání žalobce proti rozhodnutí Pozemkového úřadu Příbram ze dne 13. 2. 2012.

Ministerstvo zemědělství poté rozhodnutím ze dne 28. 3. 2012, čj. 35579/2012-MZE-13312, sp. zn. 19PV14128/2012-13302 (rozhodnutí napadené projednávanou žalobou) odvolání žalobce zamítlo a napadené usnesení správního orgánu I. stupně potvrdilo. V odůvodnění tohoto rozhodnutí se mimo jiné konstatuje, že odvolacímu správnímu orgánu není o žalobcem zmiňovaných soudních řízeních nic známo. Pokud je podle odvolatele účastníkem těchto řízení Pozemkový fond ČR, jedná o samostatnou právnickou osobu, která jedná za sebe a nikoliv za Ministerstvo zemědělství. Žalobce právní zájem neprokázal, neboť podle jeho samotných tvrzení již nashromáždil dostatek důkazů, které prokazují neoprávněnost restituce. Jak z rozhodnutí dále plyne, „*pokud se některý ze soudů, který údajně řeší spory mezi odvolatelem a restituenty, jež se týkají restitučního řízení, bude věcí meritorně zabývat, o předložení příslušného spisového materiálu požádá. Odvolací orgán je dále toho názoru, že by při umožnění nahlížení do restitučního spisu odvolatelem bylo porušeno právo na ochranu soukromého a rodinného života oprávněných osob, protože při*

rozsáhlosti spisového materiálu a specifiky restitučního řízení nelze zajistit, že by ze spisového materiálu byly vyňaty listiny obsahující osobní údaje ... “. Problematickým napadené rozhodnutí shledává i žalobcem tvrzený veřejný zájem a připomíná, že oprávněnost restitučního nároku byla kladně posouzena správními orgány i soudy včetně Ústavního soudu. Rozhodnutí se pak zabývá i „otázkou nahlížení do spisu z hlediska úpravy dané zákonem č. 106/1999 Sb.“.

Žaloba byla podána včas a je věcně projednatelná, proto soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.), jakož i řízení předcházející vydání rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 s. ř. s.). Dospěl přitom k závěru, že žaloba je důvodná. Krajský soud přitom předeseílá, že předmětem sporu v projednávané věci nebyly ani nemohly být otázky související se žalobcem namítanou nezákonností či nicotností rozhodnutí pozemkového úřadu vydaného podle zákona č. 229/1991 Sb. a týkajícího se vlastnického práva osob zúčastněných na řízení ke shora uvedenému pozemku v k. ú. Dobříš.

Soud se předně zabýval samostatným žalobním bodem spočívajícím v žalobcem namítané podjatosti zaměstnanců Ministerstva zemědělství JUDr. M. JUDr. K. a Ing. V.)“a, kteří se podíleli na rozhodování v jeho věci. Žalobcem napadené rozhodnutí podepsal jako oprávněná úřední osoba Ing. J. V., MBA (vrchní ředitel Ústředního pozemkového úřadu), přičemž jak plyne ze záhlaví tohoto rozhodnutí, věc „vyřizovala“ JUDr. L. M.. Dle podané žaloby žalobce zpochybňuje nepodjatost uvedených osob tím, že již odvolacímu orgánu doložil řadu důkazů prokazujících pochybení v daném restitučním řízení, kdy zájem na „zametení kauzy pod koberec“ vedl tak daleko, že Ing. V. v roce 2008 vypsál veřejnou zakázku na „utlumení korespondence“ se žalobcem. Jako další důvody zpochybňující nepodjatost výše označených osob uvedl žalobce pochybení odvolacího správního orgánu v doručování napadeného rozhodnutí, stejně tak jako způsob podání vysvětlení uvedených osob u Policie ČR v dané věci, které se uskutečnilo účasti advokátů. V této souvislosti žalobce klade otázku, proč by si uvedení brali advokáta, pokud by byla restituce „čistá a jednoznačná.“

Jak plyne z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu, rozhodnutí o (ne)vyloučení pracovníka správního orgánu pro podjatost je rozhodnutím, kterým se pouze upravuje vedení řízení (viz rozsudek ze dne 15. 10. 2003, čj. 3 Afs 20/2003-23, č. 114/2004 Sb. NSS). Ačkoli je takové rozhodnutí vyloučeno ze samostatného soudního přezkumu, lze jej napadnout spolu s meritorním rozhodnutím ve věci, kde může být případně shledána vada řízení spočívající v nesprávném posouzení námitky podjatosti. Žalobce tak v projednávané věci učinil (uplatnil námitku v žalobě proti meritornímu rozhodnutí), a proto se soud touto námitkou zabýval.

Z ustanovení § 14 správního řádu v této souvislosti plyne, že „každá osoba bezprostředně se podílející na výkonu pravomoci správního orgánu (dále jen „úřední osoba“), o níž lze důvodně předpokládat, že má s ohledem na svůj poměr k věci, k účastníkům řízení nebo jejich zástupcům takový zájem na výsledku řízení, pro nějž lze pochybovat o její nepodjatosti, je vyloučena ze všech úkonů v řízení, při jejichž provádění by mohla výsledek řízení ovlivnit“ (odst. 1), přičemž „účastník řízení může namítat podjatost úřední osoby, jakmile se o ní dozví. K námitce se nepřihlédne, pokud účastník řízení o důvodu vyloučení prokazatelně věděl, ale bez zbytečného odkladu námitku neuplatnil. O námitce rozhodne

bezodkladně usnesením služebně nadřízený úřední osoby nebo ten, kdo má obdobné postavení (dále jen "představený")“ (odst. 2).

Ve vztahu k této námitce soud předesílá, že pro vyloučení z důvodu podjatosti nepostačuje „pouhý“ poměr k věci či účastníkům, ale je vždy v konkrétním případě třeba prokázat ještě zájem úřední osoby na výsledku řízení, pro který lze o její nepodjatosti pochybovat. Jak plyne z judikatury Nejvyššího správního soudu, algoritmus posuzování podjatosti úředních osob je třífázový (rozsudek ze dne 26. 6. 2013, čj. 1 Afs 7/2009-753). Nejprve je třeba zjistit, zda existuje relevantní poměr úřední osoby k věci, k účastníkům řízení nebo jejich zástupcům. Relevantnost poměru lze přitom odvozovat z řady skutečností, ať už předem daných – např. příbuzenský či profesní vztah k účastníkům (jejich zástupcům), či vzniklých až v průběhu správního řízení – např. přátelský či nepřátelský poměr úřední osoby vyplývající ze způsobu vedení řízení, z komunikace s účastníky (jejich zástupci), z komunikace úřední osoby s médii nebo zapříčiněný protiprávním jednáním úřední osoby (převzetí úplatku apod.). Následně je třeba zhodnotit, zda z takového poměru vyplývá zájem úřední osoby na výsledku řízení. Konečně je pak nutné posoudit, zda tento zájem má takový charakter, že lze pro něj pochybovat o nepodjatosti příslušné úřední osoby.

Při aplikaci shora uvedených obecných východisek na projednávanou věc dospěl Krajský soud v Praze k závěru, že důvody pro vyloučení uvedených osob ve věci žalobce s ohledem na jím uváděné důvody dány nebyly. Pochybení odvolacího správního orgánu při doručování žalobou napadeného rozhodnutí žalobci rozhodně nemůže představovat způsob vedení řízení zpochybňující nepodjatost uvedených úředních osob. Ostatně v záhlaví napadeného rozhodnutí i v závěrečném „rozdělovníku“ je adresa žalobce i způsob doručení uveden správně, přičemž je možno pochybovat, že některý z uvedených zaměstnanců fakticky dané rozhodnutí žalobci odesílal (soud předpokládá, že v případě ústředních správních úřadů tak činí administrativní aparát). Stejně tak soud neshledal jakýkoliv důvod pochybovat o nepodjatosti uvedených osob s ohledem na žalobcem tvrzenou (a nijak nedokládanou) účast těchto osob na podání vysvětlení u Policie ČR za účasti jimi zvolených advokátů. Takový postup totiž představuje pouze využití příslušných procesních práv ze strany uvedených zaměstnanců a nemůže (i kdyby žalobce tuto skutečnost prokázal) zavdávat jakoukoliv pochybnost o jejich nepodjatosti. Soud se neztotožnil ani s názorem žalobce, podle něhož jsou uvedené osoby podjaté též s ohledem na žalobcem doložená pochybení v restitučním řízení. V tomto ohledu soud zdůrazňuje, že je třeba rozlišovat mezi způsobem vedení řízení, které může za určitých okolností být důvodem zpochybněné nepodjatosti (viz výše) a výsledkem řízení souvisejícího s projednávanou věcí. Přesvědčení žalobce o nesprávnosti či nezákonnosti rozhodnutí v předmětné restituční věci samo o sobě podjatost příslušných úředních osob způsobit nemůže. Pokud pak jde o žalobcem zmiňovanou snahu Ing. V. „zaměst restituční kauzu pod koberec“, přičemž upozornil na vypsání uvedené veřejné zakázky (což žalobce doložil „Formulářem pro zadání veřejné zakázky malého rozsahu“), zde soud souhlasí se žalobcem v tom, že specifikace zadané veřejné zakázky spočívající mimo jiné v „*návrhu postupu MZe kutlumení, případně ukončení korespondence s Ing. M.*“ ve vztahu k předpokládané hodnotě veřejné zakázky (1.950.000 Kč bez DPH) vskutku může vyvolávat jisté pochybnosti. Co se týče samotné podjatosti Ing. V. nelze nicméně přehlédnout, že uvedený působil jako vrchní ředitel Ministerstva zemědělství sekce Ústřední pozemkový úřad, a právě z tohoto titulu zastupoval zadavatele zmiňované veřejné zakázky, resp. jako oprávněná úřední osoba podepsal žalobou napadené rozhodnutí. Dovožovat z této samotné skutečnosti jeho „nepřátelský poměr“ k osobě žalobce, z něhož by plynul zájem Ing. V. na

výsledku daného řízení takové intenzity, že by bylo nutno pochybovat o jeho nepodjatosti, však podle názoru zdejšího soudu nelze.

Druhý žalobcem uplatněný žalobní bod se týká samotné podstaty věci, tedy odepření nahlédnutí do příslušného restitučního spisu. V projednávané věci v tomto ohledu není mezi účastníky sporu o tom, že na základě rozhodnutí Pozemkového úřadu Příbram ze dne 31. 3. 2006, čj. 2695/92, 6179/92, 378/09 R VI 3/06 (potvrzeno rozhodnutím Ministerstva zemědělství ze dne 23. 6. 2006, čj. 21983/06-17170), není žalobce účastníkem restitučního řízení ve věcech osob zúčastněných na tomto řízení před soudem. Z toho důvodu relevantní právní úpravu pro projednávanou věc nepředstavuje ustanovení § 38 odst. 1 správního řádu týkající se nahlížení do spisu účastníky řízení (jejich zástupci), ale ustanovení § 38 odst. 2 téhož zákona, podle něhož *„jiným osobám správní orgán umožní nahlédnout do spisu, prokáží-li právní zájem nebo jiný vážný důvod a nebude-li tím porušeno právo některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem.“*

Právní úprava tedy zakotvuje veřejné subjektivní právo (právo na poskytnutí určitých informací) i pro případ, kdy jiná osoba, než účastník řízení (jeho zástupce) prokáže odůvodněnost svého požadavku. Příslušný správní orgán, který vede správní spis, tak za splnění stanovených podmínek může zpřístupnit tento spis i třetím osobám, tedy nejen účastníkům správního řízení. Osoba, která není účastníkem příslušného řízení před správním orgánem a žádá o nahlédnutí do příslušného spisu, v takovém případě musí prokázat právní zájem nebo jiný vážný důvod pro nahlížení. Úkolem příslušného správního orgánu je pak zkoumání, zda nebude takovým nahlédnutím porušeno právo některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem. Nejvyšší správní soud k tomu již dovodil, že *„povinnost tvrzení a povinnost důkazní není ve vztahu k nahlížení do spisu dle § 38 odst. 2 správního řádu samoúčelnou. Jsou to totiž právě skutečnosti uváděné žadatelem o nahlížení do spisu a týkající se tvrzeného právního zájmu či jiného vážného důvodu, které správnímu orgánu umožňují posoudit, zda je v konkrétním případě na místě umožnit žadateli do spisu (příp. do jeho části) nahlédnout, nebo zda je případně poskytnout ochranu právům některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejnému zájmu, a nahlédnutí do spisu žadateli s odkazem na překážku předvídanou § 38 odst. 2 správního řádu in fine neumožnit.“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2011, čj. 8 As 80/2010-68).

V návaznosti na výše uvedené je třeba zdůraznit, že úvaha správního orgánu o tom, zda umožní jiné osobě (než účastníku řízení) nahlédnout do spisu, se skládá ze dvou samostatných částí, které jsou oddělitelné a neměly by se vzájemně prolínat. Správní orgán by měl nejprve vyhodnotit existenci právního zájmu nebo jiného vážného důvodu. Teprve po uznání existence právního zájmu (jiného vážného důvodu) pak hodnotit, zda nahlédnutím třetí osoby do spisu nebudou poškozena práva účastníků řízení. Poškození práv účastníků řízení ovšem nemůže být důvodem k negativnímu vyhodnocení první fáze posouzení, tj. existence právního zájmu (srov. závěry vyslovené Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne ze dne 23. 1. 2014, čj. 1 Afs 87/2013-73). Pokud tedy v projednávané věci správní orgán I. stupně i odvolací správní orgán dospěl k závěru, že žalobce právní zájem k nahlédnutí do spisu neprokázal, jejich úvahy týkající se ohrožení práva na ochranu soukromého a rodinného života již byly nadbytečné.

Jak již bylo výše uvedeno, ve své žádosti ze dne 26. 7. 2008 žalobce svůj právní zájem na nahlédnutí do restitučního spisu odůvodnil tím, že *„vede restituční spor s rodinou C-M. o*

pozemek parc. č. 1437/22“. Správní orgány obou stupňů shodně bez detailnější argumentace soudní spor žalobce za prokázaný právní zájem nepovažují, přičemž odvolací správní orgán doplnil, že pokud se některý ze soudů údajně řešících spory mezi žalobcem a restituenty bude věcí meritorně zabývat, o předložení příslušného spisového materiálu požádá. V této souvislosti je třeba upozornit předně na to, že především rozhodnutí odvolacího správního orgánu je v tomto ohledu na samé hranici přezkoumatelnosti, což by již samo o sobě mohlo vést soud ke zrušení napadeného rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Nejpozději v rámci odvolání totiž žalobce uvedl konkrétní výčet řízení před různými soudy v různých fázích (jejichž průběh alespoň elementárním způsobem popsal a doložil), v důsledku kterých je podle jeho názoru dán jeho právní zájem na nahlédnutí do spisu. Bylo tedy na odvolacím správním orgánu, aby výše uvedené ve svém rozhodnutí zohlednil (případně vysvětlil, proč se touto argumentací nezabýval), což však neučinil. Přehlédnout současně nelze, že sám odvolací správní orgán ve svém rozhodnutí ze dne 7. 1. 2012, čj. 228752/2011-MZE-13302 (kterým v důsledku rozhodnutí Městského soudu v Praze rušil původní rozhodnutí Pozemkového úřadu Příbram ze dne 22. 9. 2008) správnímu orgánu I. stupně mimo jiné uložil, „*znovu posoudit, zda není naplněno ustanovení § 38 odst. 2 správního řádu. V této souvislosti ÚPÚ upozorňuje na závazný právní názor vyslovený Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 14. 11. 2011, čj. 5 As 35/2011, že neprovedení důkazu soudem v občanskoprávním sporu neznamená ještě samo o sobě, že takový důkaz nemůže být relevantní pro jiné řízení*“. Způsob, jakým napadené rozhodnutí ve vztahu k nastíněné otázce odůvodnil, však podle názoru Krajského soudu v Praze ani ze strany odvolacího správního orgánu nepředstavuje naplnění požadavků plynoucích ze shora uvedeného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu.

Ve vztahu k samotné otázce, zda žalobce v důsledku svého tvrzení o vedených soudních řízeních souvisejících s danou restituční věcí měl právní zájem či jiný vážný důvod umožňující mu nahlédnout do spisu, soud předesílá, že nesdílí argumentaci žalobce, podle něhož nesprávnost, nezákonnost či dokonce nicotnost vydaného rozhodnutí v uvedené restituční věci a související předcházení „tunelování“ České republiky, představují jiný vážný důvod, který jej opravňuje do spisu nahlédnout. Subjektivní přesvědčení žalobce o pochybeních uskutečněných v tomto restituční řízení, kdy se žalobce fakticky staví do role zástupce „veřejného zájmu“ při odhalování jím opakovaně zmiňovaného „podvodu“, nemůže podle názoru soudu za daných podmínek jako jiný vážný důvod ve smyslu ustanovení § 38 odst. 2 správního řádu obstát.

Pokud jde nicméně o právní zájem žalobce opravňující ho k nahlédnutí do příslušného správního spisu spočívající v probíhajícím v soudním řízení, jehož je žalobce účastníkem, a jež z hlediska svého předmětu s příslušným správním spisem souvisí, zde je soud tohoto názoru, že takové soudní řízení nepochybně může zákonem předpokládaný právní zájem představovat. Jak ve vztahu k nastíněné otázce dokonce dovodil Nejvyšší správní soud, právní zájem pro nahlédnutí do správního spisu podle § 38 odst. 2 správního řádu může být dle okolností dán i tím, že žadatel zvažuje podání civilní žaloby o náhradu škody, a správní spis obsahuje informace, které mohou být pro podání civilní žaloby a formulování jejích důvodů významné (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 1. 2014, čj. 1 Afs 87/2013-73). Jinak řečeno, může-li být dán právní zájem žadatele (který nebyl účastníkem řízení před správním orgánem) o nahlédnutí do spisu již v rámci přípravy k podání žaloby (zvažování jejího podání), tím spíše je třeba připustit existenci právního zájmu žadatele v již běžících soudních řízeních. Jak již bylo výše poznamenáno, nejpozději v rámci svého odvolání žalobce přesně uvedl, jaká související řízení s danou restituční věcí jsou u různých soudů vedena, odvolací správní orgán tuto skutečnost však v odůvodnění napadeného rozhodnutí nikterak nezohlednil a přešel ji toliko konstatováním, že pokud soud „údajně řešící spory mezi

dovolatelem a restituenty“ bude věc meritorně řešit, spisové podklady si vyžádá. Tyto jeho závěry má soud nejen co do rozsahu odůvodnění za nedostatečné (viz výše), ale především z hlediska předpokladů stanovených v § 38 odst. 2 správního řádu za nezákonné. S odkazem na možnost soudu vyžádat si příslušný správní spis nelze totiž nahradit procesní iniciativu účastníků v řízení před soudem spočívající v jejich právu navrhopvat a předkládat soudu důkazy. Zmiňuje-li odvolací správní orgán, že dle svých tvrzení již žalobce nashromáždil dost důkazů, je třeba upozornit na to, že správní orgán v řízení o povolení nahlédnutí do spisu jinou osobou nežli účastníkem řízení dle § 38 odst. 2 správního řádu nemůže zkoumat, zda nahlédnutí bude vést k úspěšnému prosazení případných nároků žadatele či nikoliv, ani jinak nehodnotí případné výsledky nahlédnutí do spisu, přičemž tyto skutečnosti nemohou být důvodem odepření nahlédnutí do spisu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2013, čj. 9 Afs 29/2012-53). Nad rámec výše uvedeného soud podotýká, že pokud měl správní orgán I. stupně při rozhodování o žádosti žalobce o nahlédnutí do spisu pochybnosti, co měl žalobce na mysli „vedením restitučního sporu“ (což by bylo pochopitelné, zvláště za situace, kdy v roce 2012 rozhodoval o žádosti žalobce z roku 2008), nic mu nebránilo vyzvat žalobce k upřesnění podaného návrhu dle § 45 odst. 2 správního řádu. Pokud žalobce ve své žádosti uvedl skutečnosti, které existenci jeho právního zájmu nahlédnout do spisu nasvědčují, bylo v případě správního orgánu I. stupně na místě jej vyzvat k doplnění takové žádosti a k upřesnění právního zájmu či jiného vážného důvodu.

Ze shora uvedených závěrů Krajského soudu v Praze samozřejmě nelze dovozovat, že v případě účastníků řízení před soudem ve věci (byť třeba jen vzdáleně) související s určitým správním spisem, je vždy bez dalšího dán jejich právní zájem na nahlédnutí do správního spisu. Nelze ostatně kupříkladu vyloučit ani výjimečné situace účelového vedení soudního sporu právě kvůli získání určitých informací nacházejících se třeba i ve spisu vedeném správním orgánem. Pokud ovšem příslušný správní orgán zpochybní právní zájem spočívající v probíhajícím soudním řízení, bude vždy na něm, aby tvrzený právní zájem vyhodnotil ve vztahu ke konkrétním okolnostem projednávané věci, tedy mimo jiné aby zohlednil počet vedených soudních řízení, jejich předmět (žalobní návrhy), dále třeba to, v jaké fázi se daná soudní řízení nacházejí či v jakém procesním postavení v nich žadatel o nahlédnutí vystupuje apod. K doložení výše uvedeného může vyzvat žadatele (předložením kopií projednávaných žalob), případně si k tomu může i sám vyžádat vyjádření příslušného soudu, což ostatně (jak plyne ze správního spisu) správní orgán I. stupně v rámci shromažďování podkladů pro vyjádření k odvolání žalobce u Okresního soudu v Příbrami též učinil. Z takto vyžádaného vyjádření Okresního soudu v Příbrami bylo odvolacímu správnímu orgánu známo, že minimálně řízení vedená u zmíněného okresního soudu ve věcech sp. zn. 10 C 230/2010 či sp. zn. 14 C 23/2011 nebyla v době jeho rozhodování o podaném odvolání pravomocně skončena a jaký byl předmět těchto řízení. Z odůvodnění rozhodnutí správních orgánů obou stupňů ani ze správního spisu tak podle názoru zdejšího soud neplyne žádný důvod, který by vyvracel tvrzený právní zájem žalobce na nahlédnutí do předmětného spisu.

Další předpoklad aplikace ustanovení § 38 odst. 2 správního řádu, který je mezi účastníky v projednávané věci taktéž sporný, spočívá v tom, že nahlédnutím do spisu (tím, kdo prokáže právní zájem) nebude porušeno právo některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem. Odvolací správní orgán v projednávané věci dovodil, že s při umožnění nahlédnutí žalobce do daného správního spisu by bylo porušeno právo na ochranu soukromého a rodinného života oprávněných osob (osob zúčastněných na řízení). Jak dodal, při rozsáhlosti spisového materiálu a s přihlédnutím ke specifikům restitučního řízení nelze zajistit, že by ze spisu byly vyňaty listiny obsahující údaje chráněné zvláštními předpisy. Správní orgán I. stupně v této souvislosti dospěl též k závěru, že ochranu osobních

údajů nelze zajistit s ohledem na stanovisko Úřadu pro ochranu osobních údajů ze dne 1. 10. 2009, které si v dané věci vyžádal.

Přestože argumentace soudu k samotnému meritu věci (tedy prokázání právního zájmu pro nahlédnutí do spisu ze strany žalobce) je již uvedena výše, s ohledem na rychlost a hospodárnost dalšího řízení ve věci soud považuje za nutné dodat, že skutečně není vyloučeno, že uplatněním institutu nahlížení podle § 38 odst. 2 správního řádu by mohli být účastníci řízení před správním orgánem (osoby zúčastněné na řízení před soudem) poškozeni. Na to ostatně výslovně přímo pamatuje citované ustanovení § 38 odst. 2 správního řádu. Krajský soud v Praze se však nemůže ztotožnit s důvody uvedenými správními orgány v případě žalobce, kterému tak odepřely nahlédnutí do správního spisu s odkazem na porušení práv účastníků. Za nepřipustné soud považuje především paušální odepření nahlížení do správního spisu odůvodněné navíc toliko na základě obecného tvrzení o údajích soukromého či rodinného života, osobních údajích či majetkových poměrech účastníků. Pokud správní orgán shledá právní zájem žadatele opravňující ho k nahlédnutí do příslušného správního spisu, měl by být schopen u každého dokumentu nebo souboru dokumentů vysvětlit, v čem konkrétně vidí porušení práv účastníka řízení a proč je z nahlížení vylučuje. Bez ohledu na specifika restitučních řízení (navíc odvolacím orgánem nijak blíže nespecifikovaná) především nelze přehlédnout, že i zákonná úprava nahlížení do správního spisu je konstruována na vyloučení z nahlížení toliko částí spisu, nikoliv správního spisu jako celku (viz § 36 odst. 6 správního řádu). Ostatně s naznačeným postupem (vyloučení z nahlížení toliko částí spisu) výslovně vyjádřil svůj souhlas i žalobce. Co se týče správním orgánem I. stupně zmiňovaného stanoviska Úřadu pro ochranu osobních údajů ze dne 1. 10. 2009, zde soud toliko poznamenává, že toto stanovisko se týkalo pouze toho, „*jaké údaje mohou být obsaženy ve správním rozhodnutí, jež bude poskytnuto na základě žádosti o informace dle zákona č. 106/1999 Sb.*“ a nikoliv výkladu ustanovení § 38 odst. 2 správního řádu.

S ohledem na výše uvedené závěry má proto zdejší soud za to, že rozhodnutí odvolacího správního orgánu je třeba zrušit pro nezákonnost (§ 78 odst. 1 s. ř. s.) a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí správního orgánu I. stupně je postaveno na obdobných důvodech jako rozhodnutí odvolacího orgánu, přistoupil soud za užití ustanovení § 78 odst. 3 s. ř. s. též ke zrušení rozhodnutí správního orgánu I. stupně. Pokud jde o návrh žalobce, aby soud v případě zrušení napadeného rozhodnutí věc nejen vrátil, ale též „přikázal“ žalovanému umožnit nahlédnout žalobci do předmětného spisu, zde je soud nucen konstatovat, že úprava řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu dle § 65 a násl. mu vydání takového výroku neumožňuje (viz § 76 a § 78 s. ř. s.). Jako velmi specifická výjimka v tomto ohledu existuje ve věcech svobodného přístupu k informacím pravomoc správního soudu přímo nařídít povinnému subjektu požadované informace poskytnout (srov. § 16 odst. 4 zákona č. 106/1999 Sb.). Přestože původní žádost žalobce byla v části též žádostí podle zákona č. 106/1999 Sb., projednávanou žalobou se žalobce soudní ochrany domáhal pouze v části týkající se odepření nahlédnutí do spisu. Správní orgány jsou však samozřejmě i přes výše uvedené v projednávané věci vázány právním názorem vysloveným soudem v tomto zrušujícím rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalobci, který byl ve věci úspěšný, přiznal soud náhradu nákladů řízení v částce 3.000 Kč spočívajících v zaplaceném soudním poplatku.

Ve vztahu k nákladům osob zúčastněných na řízení pak soud postupoval podle ustanovení § 60 odst. 5 s. ř. s., z něhož plyne, že osoba zúčastněná na řízení má právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil; z důvodů zvláštního zřetele hodných může jí soud na návrh přiznat právo na náhradu nákladů dalších. V projednávané věci soud osobám zúčastněným na řízení plnění jakékoliv povinnosti neuložil (vyjádřením k žalobě osoba zúčastněná využila toliko svého práva), přičemž soud současně neshledal důvody zvláštního zřetele hodné, pro něž by osobám zúčastněným přiznal právo na náhradu dalších nákladů řízení.

Poučení : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 1. dubna 2014

JUDr. Milan Podhrázký, v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Vlasáková